

BOTANISKA NOTISER.

UTGIFNE AF

A. L. ED. LINDBLOM.

N° 5. Lund den 1 September. 1839.

---

*Öfversigt af Skandinaviens Draber, af Al. Ed.
Lindblom.*

(Fortsättning och slut från N:o 3).

B. *Siliculis lanceolatis l. oblongis.*

5. *D. NIVALIS* Liljebl. (nec DC.) rosulis clausis, foliis oblongo-lingulatis scapisque nudis pedicellisque patentibus pube perbrevis incana stellata vestitis, siliculis oblongo-lanceolatis glaberrimis, stylo distincto brevi, stigmatibus capitellatis.

Dr. nivalis, Liljebl. Vet. Akad. Handl. 1793 p. 208. Nov. Act. Ups. Vol. 6. p. 47. Willd. Sp. 3. p. 427 (pro opt. part.). *Dr. muricella* Wahl. Lapp. n. 318. Svec. n. 711. DC. Syst. 2. p. 340. *Dr. Liljebladii* Walm. in Liljebl. Fl. ed. 3 p. 350. Hartm. Sk. Fl. ed. 3 p. 153. Spreng. Syst. 2. p. 874.

Fig. Nov. Act. Ups. 6. t. 2 fig. 2. — Wahl. Lapp. t. 11 f. 2. Svensk Bot. t. 769.

Exs. Herb. Norm. fasc. 5 n:o 18 (nimis juvenilis).

- b. *brachycarpa*: pedicellis glabrescentibus siliculas ovatas breves æquantibus l. superantibus, stylo cœnoideo. — Forma atypica morbosa.

(β. *hebecarpa*: Siliculis stellato-pilosellis).

Hab. in summis alpium jugis et cacuminibus versus nivem perennem, regionem subalpinam interdum ingrediens; per Lapp. Tornensem, Lulensem, Pitensem (*Liljeblad*, *Wahlenberg*, *Læstadius*); per Finmarkiam et Nördlandiam Novogicam (e Salten dedit *Sommerfelt*); in Dovre in Fogstuvola inter Tofte et Fogstuen, in Gederyggen ad Jerkin (*Blytt*), unde quoque formam *b* dedit. — (In Siberia ceterisque regionibus

borealibus et arcticis crescit; valde frequens videtur in Grönlandia sec. Herb. *Hornemanni*, in quo specimina Grönlandica var. β asservantur). — Flores lactei, tantum vero incaute exsiccati pallide lutescentes. Nomen a Liljebladio datum antiquissimum et optimum nec rejiciendum.

6. *D. LAXA* n. sp. rosulis patentibus, foliis sublanceolatis scapisque subfoliosis (inferne l. totis stellato-pilosis, siliculis lanceolatis acutis pedicellisque erecto-adpressis glabris l. pilosellis, stylo brevi, stigmatate subpunctiformi.

Dr. norvegica *Gunn. Fl. Norv. n. 846. Vol. 2 p. 106.* (descr. vitiosa). Dr. hirta γ . norvegica *DC. Syst. 2. p. 343. Prodr. 1. p. 169.*

Fig. Dr. an pyrenaica. *Fl. Dan. t. 143* (mala).

a. legitima: foliis rosularum subintegris, scapis 1—2 phyllis flaccidis superne glabris.

β . *gracilis*: foliis scapi gracilis 3—5 obovatis rosularumque oblongo-lanceolatis crebrius dentatis, pedicellis elongatis siliculas fere superantibus.

γ . *helocarpa*: foliis omnibus lanceolatis subintegerrimis, scapis gracilibus pedicellisque stellato-pilosulis, siliculis pube brevi subsimplici in margine copiosiori adpersis.

Dr. hirta *Smith Fl. Brit. ed. Römer 2. p. 67.* Dr. rupestris *Brown Verm. Schr. 5. p. 28? DC. Syst. 2. p. 344. Hook. Brit. Fl. ed. 2. p. 298?*

Fig. *Eng. Bot. t. 1338?*

δ . *intermedia*: foliis rosularum oblongo- l. subobovato-lanceolatis, scaporum ovatis denticulatis, scapis elongatis crassioribus strictiusculis subtriphyllis totis stellato-pilosis, pedicellis brevibus siliculisque margine pilosulis.

ϵ . *glabrata*: foliis oblongo-lanceolatis glabrescentibus, scapis monophyllis glabris.

Hab.: In alpe Dowre Norvegiæ passim legi: *a* ad Drivstuen in regione abietina; ad Kongsvold frequens præcipue in Knudshö et versus Kallvilla-sjö in regione betulina et fruticorum; β inter Kongsvold et Vårstien in regione betulina; γ in arenosis ad rivulum Stötån intra reg. fruticulo-

rum; δ in declivibus alpibus Knudshö fere ad term. super. regionis betulinæ; ϵ versus Kallvilla-sjö in regione fruticulorum. — Formam α e Lapp. Lulensi communicavit *Wikström*. — In Filefjeld Norveg. crescit secund. *Fl. Dan.* — (Extra Scandinaviam provenit in Grönlandia sec. exemplaria a me visa; si *Dr. rupestris* Br. huc pertinet, quod quam maxime verisimile videtur, in Scotia quoque adest hæc species). — Exeunte Junio et ineunte Julio in Dovre optime floret.

Descr. Caudices sæpius numerosi (usque ad 15 ex eadem radice vidi) semipollicares l. ultra, sæpius dense cæspitosi. Folia stolonum lineari-lanceolata basi attenuato-elongata, rosularum dense congesta patentia l. (in γ) erecta ad formam lanceolatam plus minus tendentia sæpius acuta integerrima l. apicem versus dentibus paucis acutis patentibus (in β majoribus) notata, nervo dorsali validiore, utrinque l. demum tantum subtus vestita pube brevi subcanescenti stellato-ramosa adpressa tandem interdum evanescente, ut cilia tantum restant, quæ basin versus simplicia longiora rariora, apicem versus stellata breviora frequentiora sunt. Var. ϵ habet folia jam ab initio glabra l. pilis ciliisque raris vestita. Scapi digitales spilhamai l. ultra, flaccidi diffusi l. (in γ , δ) strictiusculi erecti, simplices nudi l. sæpius 1—5-phylli, inferne l. (γ , δ) toti pube brevi stellata dimidium scapi diametrum vix æquanti tecti l. rarissime (ϵ) toti glaberrimi. Folia scapi ovata (in γ lanceolata) acuta sessilia subamplectentia pilis stellatis pubescentia et ciliata apicem versus subtridentata (dentes in β frequentiores longiores, in γ sæpissime nulli. Corymbus floriferus nutans densus. Flores majores quam *Dr. Wahlenbergii* et *nivalis*, minores quam *Dr. hirtæ*. Petala lactea haud lutescentia patula obcordato-oboata emarginata 1—1½— lin. longa ½—¾ lin. lata sepalis duplo longiora. Racemus fructiferus 2—4-pollicaris. Pedicelli erecti scapo adpressi glaberrimi l. (in γ , δ), præsertim in latere exteriore, pilis ramosis et simplicibus diametrum fere æquantibus sparse vestiti. Siliculæ lanceolatæ utrinque attenuatæ acutæ (juniores potius oblongæ obtusæ) glaberrimæ l. (in γ , δ) pubescentia brevi subrecurva præsertim marginæ conspersæ, 2½—3 lin. longæ ½—1 lin. latæ pedicellis sæpius subduplo longiores, haud raro obliquæ. Stylus brevis subteres. Stigma stylo angustius subemarginatum. Semina cujusque loculi 12—14, obovato-ovalia funiculo subelongato. — Species *Dr. Johannis* Host forsan proxima, sed ab ea quoque certe distincta videtur, antea cum *Dr. hirta* et *Wahlenbergii* commutata, a quibus optime et certissime differt. — Fig. *Fl. Dan.* rudis est et minus bona; sed vidi exemplaria ad unguem cum ea convenientia, ut nullum dubium de identitate mihi re-

stat; descriptio *Dr. norvegica* apud Gunnerum pessima est, sed hæc certe referenda, figura enim Fl. Dan. ut synonymon primarium citatur. — Descriptio *Dr. rupestris* nec non fig. Engl. Bot. cum var. γ fere prorsus congruit; speciem vero prorsus authenticam adhuc haud vidi, unde de identitate haud prorsus persuasum mihi est; eam vero a *Dr. hirta* esse removendam certissimum est. Var. ϵ fructibus maturis haud vidi, quæ est causa cur signum dubitationis ei adposui.

7. *D. HIRTA* L. rosulis patentibus, foliis oblongo-lanceolatis caulinisque 2—6 ovatis pubescentibus, siliculis ovato-lanceolatis obliquis in pedicellis erecto-patulis erectis, stylo brevi distincto, stigmatè capitato subbilobo.

Dr. hirta L. *Sp. Pl. ed. 2. p. 897* (excl. syn.). *Wahl. Lapp. n. 319* (excl. β). *Fl. Svec. n. 710* (excl. β). *Helv. p. 123*. *Hartm. Sk. Fl. ed. 3. p. 153* (excl. β , γ). *DC. Syst. 2. p. 343* (excl. β , γ).

Fig. *Wahl. Lapp. t. 11. f. 3*. *Scensk Bot. t. 768*. *Reich. Icon. Bot. fig. 1026—1028* (bona).

Exs. *Herb. Norm. fasc. 3. n. 23*.

α . *lejocarpa*: siliculis glabris.

β . *hebecarpa*: siliculis stellato-pilosis.

Dr. hirta γ *rupestris* *Wahl. Svec. n. 710* γ (excl. syn.). *Dr. in-cano-hirta* *Hartm. Sk. Fl. ed. 2. p. 178*. *Dr. confusa* *Hartm. Sk. Fl. ed. 3. p. 153* (nec Ehrh., nec Reich.).

Fig. *Sv. Bot. t. 768* fig. c d g.

Hab. in inferalpinis et alpinis usque in regionem nivalem fere adscendens: per Finmarkiam (herb. *Deinbolli*); totam Nordlandiam norvegicam et Lapponiam usque ad Jemtiã (*Wahlenberg*); in Dovre valde frequens (*ipse*); β passim cum α ; in Lapponia paulo rarior videtur; in Dovre vero frequentissima; in regione Bergensi a *Schubert* lectam dedit *Fries*. (Per omnes regiones alpin. boreales et arcticas dispersa videtur; an vero huc pertineat planta in *Ledeb. Fl. Alt.* descripta, haud certum mihi est). — Junio optime floret, floribus suis magnis præsertim exsiccatis prorsus sulfureis sese mox manifestans; caules interdum ultra pedales hirti subcani superne interdum glabrescentes. Siliculæ e basi ovata obtusa lanceolata acutæ, rarius oblongæ utrinque obtusæ, sæpe tortæ in pedicellis erecto-patulis erectæ cauli parallelæ

3—4 lin. longæ. — Specimina, quibus Hartman suam *Dr. incano-hirtam* l. *Dr. confusam* superstruxit, mecum benigne communicata, me de identitate illius cum nostra var. β certiores fecerunt.

8. *D. INCANA* L. foliis rosularum patentibus sublanceolatis caulisque subovatis numerosis acutis pubescentibus, siliculis elliptico-oblongis l. lanceolatis obliquis subtortis erecto-adpressis, stylo brevissimo, stigmate subpunctiformi.

Dr. incana L. *Svec. ed. 2. n. 568. Willd. Sp. 3. p. 430. Wahl. Svec. n. 709. Hartm. Sk. Fl. ed. 3. p. 154. Koch. Syn. p. 65.*

α . *legitima*: caulibus ex eadem radice solitariis l. paucis erectis strictis; siliculis elliptico-oblongis glabris.

Dr. incana Smith *Fl. Brit. ed. Römer 2. p. 678. Hook. Brit. Fl. ed. 2. p. 299. Reich. exc. n. 4249. Dr. contorta* Ledeb. *Fl. Altaic. 3. p. 83.*

Fig. *Engl. Bot. t. 388* (ad exempl. cult.). *Fl. Dan. t. 130* (mala). *Reich. Iconogr. Bot. fig. 1029—1032* (bona). *Tetrad. tab. 14. n. 4249.* — *Sturm Deutschl. Fl. h. 60.*

β . *hebecarpa*: siliculis pubescentibus; cetera ut in priori.

Dr. incana L. *Am. Ac. 3. p. 432. Wahl. Lapp. n. 320. Ups. n. 414. Dr. confusa* Ehrh. *Beytr. 7. p. 155. DC. Syst. 2. p. 348. Ledeb. Fl. Alt. 3. p. 81.*

Exs. *Holarges* Ehrh. *Phytophyl. n. 75!!* (in exempl. Friesii). — *Herb. norm. Fasc. 5. n. 14.*

γ . *diffusa*: caudicibus numerosis elongatis laxis caulibusque diffusis, siliculis elliptico-oblongis glabris.

δ . *axillaris*: foliis rosulæ paucis oblongo-obovatis, caulinis distantibus cordato-ovatis subamplectentibus, floribus in axillis foliorum fere usque a basi, siliculis elliptico-oblongis glabris.

ϵ . *contorta*: foliis rosulæ densis, caulinis numerosis ovato-lanceolatis, floribus paulo minoribus, siliculis lanceolatis utrinque attenuatis acutis glabris, stigmati stylo æquilato.

Dr. contorta Ehrh. *Beytr. 7. p. 155. DC. Syst. 2. p. 348* (excl. plur. syn.). *Wahl. Svec. n. 790* β (excl. quibusd. syn.).

Fig. *Plukenet Phytogr. t. 42. fig. 1.* (habitum haud male exprimit).

Exs. *Herb. norm. fasc. 5. n. 15.*

ζ. *nana*: subpollicaris simplex l. ramosa, siliculis oblongis l. oblongo-lanceolatis glabris.

Hab. in pratis editioribus e regione betulina alpium usque in campestria et litoralia descendens; per totam fere Norvegiam a Nordkap (*Deinboll*) ad Krogkleven in Ringerige (*ipse*); præcipue frequens in parte occidentali (*Myrin*); in parte australi Dioec. Kristianensis et Kristiansandensis haud observavi, nec in alpinis Heckfeld): α optima et frequentissima in Dovre, in loca inferalpina descendens, ut ad Froen (*Fl. Dan.*) et Tofte Gudbrandsdalæ (*ipse*). β per Finmarkiam, Nordlandiam, Herjedaliam, Helsingiam, Gestriciam, Upplandiam (*Wahlenberg, Hartman, Fries*), Mösseberg Vestrogothiæ (*Areschoug*), Ölandiæ (*Sjöstrand et ipse*). γ in pratis humidis in Dovre circa Kongsvold inprimis in Hvittdalen (*ipse*). δ ad Drifstuen in Dovre legit et dedit *Rosenschöld*. ε ad fodinas Salæ Vestmanniæ (*Wahlenberg, Fries*); in petris calcareis formationis Gothlandiæ et Ölandiæ (*Wahlenberg, Sjöstrand et ipse*). ζ in maritimis insulæ Lilla Carlsö ad Gothlandiam (unde *Fries* dedit); inter Aare et Bore in Jedderen Norveg. occid. (1826 *ipse* legi). — (Adest non modo per omnes regiones boreales, sed etiam in alpinis Altaicis, Caucasi Germ. australis, Pyrenæorum, Britaniæ, nec non in Dania). — Junio floret. — Flores nivei, minores quam *Dr. hirtæ*, cui proxime est affinis sed egregie distincta. *Dr. confusam* Ehrh. huc pertinere certissimum est; ad Upsaliam, ubi nulla alia quam var. nostra β adest, ipse legit; quorsum vero sit referenda *Dr. confusa* Reich. sine specim. authenticis dijudicari nequit; forsán propria species. — Var. ε s. *Dr. contorta* Auctor. et habitu et characteribus quibusdam magis essentialibus differt, ut propria forsán habenda sit species; eam vero haud nuper a me vivam visam, varietatis tantum loco eo potius jam propono cum formæ ambiguae haud prorsus desunt et var. ζ offert alias formas siliculis oblongis utrinque obtusis alias lanceolatis utrinque subacutis.

Sectio: *Drabella*.

9. *D. NEMOROSA* L. caule folioso, foliis subovatis sessilibus dentatis, petalis flavis emarginatis, pedicellis horizontaliter patentibus siliculas elliptico-oblongas duplo l. plus superantibus, stylo subnullo, stigmati depresso.

Dr. nemorosa L. *Sp. Pl. ed. 1. p. 642. Hartm. Sk. Fl. ed. 3. p. 154.*

Dr. muralis β . L. *Sp. Pl. ed. 2. p. 897.*

α . *lejocarpa*: siliculis glabris.

Dr. lutea DC. *Syst. 2. p. 351. Prodr. 1. p. 171. Ledeb. Fl. Altaic. p. 83.*

β . *hebecarpa*: siliculis pubescentibus.

Dr. nemoralis Ehrh. *Beytr. 7. p. 154. DC. Syst. 2. p. 351. Prodr. 1. p. 171. Wahl. Casp. n. 636. Reich. Exc. n. 4236. Dr. nemorosa* Wahl. *Svec. n. 708. Ledeb. Fl. Alt. 3. p. 85.*

Fig. *Svensk Bot. t. 768 (optima). — Reich. Tetrad. t. 12. n. 4236. Sturm h. 60.*

Exs. *Herb. norm. fasc. 3. n. 24.*

Hab. in locis aridis ruderatis rarius: α tantum in scoriis ferreis ad Säter Dalekarliæ australis (*Hartman*) (et forsán Klothytan: *Wahlenberg*); β ad oram maris Bottnici a Holmia ad Angermanniam (*Wahlenberg* et *Hartman*); Norvegiæ ad Kongsberg (vidi in herbario *Deinbolli*). — (Crescit per totam Asiam mediam a Japonia ad Caucasum; per totam Europam orientalem; in Pyrenæis et in America boreali). — Floret Majo—Junio.

10. *D. MURALIS* L. caule folioso, foliis cordato-ovatis, amplexicaulibus dentatis, petalis albis integris; pedicellis subhorizontalibus siliculas elliptico-oblongas æquantibus l. parum superantibus, stylo brevissimo, stigmate punctiformi.

Dr. muralis L. ceterique auctores.

Fig. *Bauh. Prodr. p. 50. — Eng. Bot. t. 912. Sturm h. 60. Reich. Tetrad. t. 12. n. 4235.*

Exs. *Herb. norm. fasc. 5. n. 16.*

Hab. in nemorosis ad latera montium Sveciæ mediæ. Ab Upsalia aliisque locis circa Mälaren (*Wahlenberg*) per Ostro-

gothiam (*Ahnfelt*) et Vestrogothiam (*Wikström*), Gothlandiam, regionem Calmariensem (*Wahlenberg*), Ölandiam Blekingiamque (*ipse*) ad Scaniam in Stenshufvud (*Areschoug*) progreditur. In Norvegia haud lecta. (Per totam fere Europam et Africam borealem dispersa tractus alpium effugit). — Majo—Junio floret.

Sectio: *Erophila*.

11. *D. Verna* L. foliis rosulatis, scapis nudis, petalis albis bipartitis, siliculis subellipticis, stylo brevissimo, stigmatate subæquilato.

Dr. verna L. ceterique.

α. normalis: siliculis ellipticis.

Dr. verna Reich. exc. n. 4234. *Erophila vulgaris* DC. Syst. 2. p. 356. Prodr. 1. p. 172.

Fig. Svensk Bot. t. 298. Fl. Dan. t. 983. Eng. Bot. t. 586. Reich. Tetrad. t. 12. n. 4234.

β. rotundata: siliculis ovali-rotundatis.

Dr. verna *β. minor* Hartm. Sk. Fl. ed. 3. p. 153. Dr. verna var. *Bieb.* Fl. Cauc. 3. p. 428. M. K. Deutschl. Fl. 4. p. 561. Koch. Syn. p. 57. Dr. præcox Reich. Exc. n. 5233. *Erophila præcox* DC. Syst. 2. p. 357. Prodr. 1. p. 172.

Fig. Reich. Tetrad. t. 12. n. 5233.

Exs. Herb. norm. fasc. 4 n. 34.

Hab. in muris, aggeribus, pascuis aridis etc. per totam Scandinaviam tractibus alpinis et maxime borealibus exceptis, ad Hernösand Sveciæ et Trondhjem Norv. fere desistens. *β* ad Gefle primum detexit *Hartman*. — (Per totam Europam exceptis alpiibus adest). — Floret primo vere, cito evanescens.

Underrättelser från H:r Adjunkt Lindblom, daterade Grans Prestgård på Hadeland i Norrige den 4 Juli 1839.

Då man passerat vid pass tre fjerdedelar af Tindsjöens längd och hunnit till nordliga ändan af Haakenäs fjället bildar sjön en temligen djup och bred vik, vid hvars innersta

ända öppnar sig en, af höga skogbeklädda berg omgifven smal dal, hvaraf man från sjön skådar Mæls nybyggda, af flera gårdar omgifna, kyrka. Detta är den i så många hänseenden beprisade Vestfjorddalen, på hvars södra sida det kolossala Gousta fjället upreser sin halfmånformiga kam, under det Maanelven i dalsträckningens innersta del bildar Rjukanfossen, ett bland Norges största och mest beryktade vattenfall. Denna trakt är den berömdaste i hela Tellemarken och besökes årligen af en mängd resande; och det ingick äfven i vår plan att beskåda dess märkvärdigheter; blott skada att mina reskamraters inskränkta tid tvingade oss att så hastigt avslutera detta besök, att nästan intet tillfälle lemnades till några botaniska undersökningar, hvaraf denna dal och de fjäll, som omgifva den, äro så väl förtjente. Den 13 Juni begåfvo vi oss från Tinds prestgård till Vestfjorddalen. Vi rodde öfver Tindsjön till dalens början, hvarest vi stego i land vid gården Rolloug, för att beskåda den herrliga Hougfossen, som störtar lodrätt utför fjällsidan och isynnerhet från foten erbjuder ett imponant skådespel. Sedan vi rott öfver Maanelven vid dess utlopp, redo vi från Mæl till Ingulsland, hvarest den för sin styrka i hela trakten omtalade Östen Hansen bor. Denne, hvilken är densamme, som i Steffens roman "Walseth und Leith" förekommer under namnet Eisten Björn, är den säkraste ledsagare man kan få till Gousta och Rjukan. — Ungefär $\frac{1}{2}$ mil från Mæl gör dalen en böjning och på en gång framträder det majestätiska Gousta för den resandes blick; det har ett alldeles eget utseende, dels till följe af dess i form af en hästsko bildade topp, dels deraf att snön på dess sidor bildar smala longitudinella och ej, såsom annars är vanligt, större och ofta transversella bälten eller fonder, hvaraf man äfven på mycket långt afstånd kan skilja det från alla omgifvande fjäll. — Från Ingulsland, hvilken gård är belägen norr om elven och alldeles midtför Gousta, hvars topp dock här undanskymmes af det fjäll, som utgör Goustas fot eller, som man här säger, knä, begåfvo vi oss om morgonen d. 14 på vägen till Goustas topp, beledsagade af Östen. Vi voro

alla till häst, ty detta fjäll har framför många andra det företrädet att man kan rida uppför den ganska branta fjällsidan ända till öfver trädgränsen. Nära Dale kyrka ($\frac{1}{4}$ mil öster från Ingulsland) passerar man på en svag bräcklig bro öfver Maanelven och börjar genast upstigandet upför den af tät gran- och fur-skog bevuxna fjällsidan, der en säterväg gör möjligt att begagna hästar; dessa måste dock lemnas sedan vi passerat några snöfonder och hunnit öfver gränsen för björken, som här ännu ej utvecklat sina blad. Nu började vandringen upför den temligen branta sidan af sjelfva fjälltoppen, som höjer sig nära 6000 fot öfver hafvet och mera än 2000 fot öfver öfversta gränsen för björkens vegetation. På alla sidor är toppen öfvertäckt af större och smärre stenar, som göra bestigandet mycket tröttande och besvärligt, deremot qvarlågo icke många snöfonder. Vestra sidan af fjället störtar mera tvärstupande ned mot den djupa underliggande Gousta dalen, som utgör en lång fördjupning nedom fjället med en rad af små sjöar, omgifna af björk-, längre ned af gran-skog, sätrar och betesmarker, samt slutligen af några gårdar. Öfversta toppen utgör en mycket smal hästskoformig kam med convexa sidan åt nordost och den konkava åt sydvest. Man njuter härifrån en mycket vidsträckt utsigt, som i N. och V. begränsas af Hallingdalens och Hardanger fjellen, under det man i Ö. skall, som man påstår, se ända till svenska gränsen och i S. öfver mest hela Tellemarken; men, som förhållandet vanligen är på höga fjäll, utsigten är enformig och ödslig; man ser nästan endast fjällsträckningar uplysta af större och mindre snömassor, samt några mellanliggande mörka sjöar. Af dessa sednare syntes flera från Goustas topp; deribland en del af Tindsjön äfvensom af Mösevandet, hvilket till en del, liksom några sjöar uppå Gousta plataen, ännu syntes belagd med is. Dalsträckningarne visade sig såsom mörka insänkningar i fjällmassan och endast Gousta dalen, samt en del af Vestfjorddalen med dess gårdar, mellan hvilka Maanelven likt ett silfverband slingrade sig, kunde man tydligare urskilja. — Nedstigandet var här såsom

på alla fjäll besvärligare, och hästarne kunde ej mycket härvid begagnas. Efter återkomsten till Ingulsland företogo vi samma dags eftermiddag besöket af Rjukanfoss. Vi följde till en början tätt utmed den starkt strömmande Maanelven; men snart instänges den af tvärbranta klippväggar och vägen stiger mot höjden. Från flera ställen njuter man herrliga prospekter af de höga skogklädda fjällväggarne, utför hvilka flera åar i herrliga kaskader nedstörta (särskildt bör nämnas Vaeeåen) till Maanelven, som forsande genomströmmar den smala, af flera gårdar prydda dalen, öfver hvilken Gousta, som här framställer sig under en fullkomligt konisk form, kolossaliskt höjer sig. När man hunnit ett stycke upp i dalen, ser man en tät rökkolonn höja sig i dess innersta del; det är Rjukan, hvars buller man redan länge hört. Något ofvanför gården Vaee nära husmansplatsen Krogen njuter man den herrligaste anblicken af detta majestätiska vattenfall, som 4—500 fot lodrätt nedstörstar sin anseensliga vattenmassa, hvilken under fallet uplöses i skum och rök, som gör omöjligt att se sjelfva bottnen af fallet. Den vidt omtalade Maristien, vid hvars slut vi skådade forsen, motsvarade ingalunda min väntan; den utgör en slags fotstig uppför fjällväggen, som gående icke kan begagnas utan af den vane; alla andra måste krypa op och utför densamma. Den kan blifva vådlig om man får svindel eller glattar; jag har dock sett vida värre och farligare gångstigar. — Sedan vi efter denna på besvär och njutning rika dag hvilat öfver natten på Ingulsland, återvände vi den 15 till Tinds prestgård, samma väg vi kommit; och följande dag skiljdes jag här från mina reskamrater, som härifrån återvände öfver Kongsberg och Drammen till Sverge, under det jag qvarstod ännu några dagar i Tind, för att närmare undersöka de omgifvande fjällen.

Hvad angår vegetationen i Vestfjorddalen, så var den, isynnerhet på fjällen, så föga framskriden, att stor skörd knapt varit att erhålla, äfven om tiden tillätit noggrannare forskningar. Bland vexter som jag anmärkte vid Gousta vill jag här allenast anföra: *Menziezia*, *Azalea procumbens*, *Ar-*

butus alpina, *Cerastium trigynum*, *Ranunculus aconitifolius*, *pygmaeus* och som jag tror, blad af *Ran. glacialis*, *Pedicularis lapponica*, *Potentilla alpestris*, *Actæa*, *Sonchus alpinus*, *Arabis alpina*, *Rhodiola*, *Salix herbacea*, *lanata*, *phylicifolia*, *limosa*, *Luzula spicata*, *Carex frigida*, *cane-scens alpicola*, *Lycopodium alpinum* och *Selago*, hvilken var den, som gick allra högst opp på fjällsidan i sällskap med *Peltigera crocea*. Vid Maristien visade sig: *Veronica saxatilis*, *Bartsia alpina*, *Saxifraga nivalis*, *Cotyledon*, *Cotoneaster vulgaris*, *Draba laxa*, *Turritis glabra* m. fl.

Den tid jag qvarstagnade på Tind, använde jag, såvidt vädret tillät, att göra mig närmare bekant med trakten och dess vexter; jag företog åtskilliga utvandringar till de kringliggande fjällen och genom de dalsträckningar, som bilda Tinds eller Attrae Sogn. Under dessa vandringar anmärkte jag dels i dalen dels i fjällen följande vexter:

Veronica alpina, *saxatilis*, *serpyllifolia*, *officinalis*, *Chamædryas*, *verna*, *arvensis*; *Circæa alpina*; *Pinguicula vulgaris*; *Valeriana officinalis*; *Scirpus palustris*, *cæspitosus*; *Eriophorum alpinum*, *capitatum*, *vaginatatum*, *angustifolium*; *Nardus stricta*; *Phleum alpinum*, *pratense*; *Agrostis spica venti*; *Anthoxanthum*; *Alopecur. geniculat.*; *Aira flexuosa*, *cæspitosa*; *Melica nutans*; *Festuca ovina et β vivipara*, *rubra*; *Poa annua*, *alpina*, *pratensis*, *nemoralis*; *Molinia cærulea*; *Dactylis glomerata*; *Bromus mollis*; *Triticum repens*; *Montia fontana*; *Alchemilla vulgaris*, *alpina*; *Plantago major*, *media*; *Galium boreale*, *palustre*, *Aparine*; *Scabiosa arvensis*; *Cornus suecica*; *Myosotis arvensis*, *lingulata*, *silvatica*; *Anchusa officinalis*, *arvensis*; *Menyanthes*; *Gentiana purpurea*, *campestris*; *Azalea procumbens*; *Campan. rotundif.*; *Viola palustris*, *mirabilis*, *canina*, *montana*, *tricolor*; *Rhamnus frangula*; *Chenopod. viride*; *Angelica silvestris*; *Carum Carvi*; *Pimpinella Saxifraga*; *Chærophyllum silvestre*; *Parnassia*; *Linum catharticum*; *Drosera rotundifolia*, *longifolia*; *Convallaria majalis*, *verticillata*, *bifolia*; *Juncus trifidus*, *nodulosus*, *articulatus*, *bufonius*, *filiformis*; *Luzula spicata*, *campestris*, *pilosa*; *Oxyria reniformis*; *Rumex acetosa*, *acetosella*, *crispus*; *Tofieldia borealis*; *Triglochin palu-*

stre; *Trientalis*; *Daphne Mezereum*; *Vaccinium Vitis idæa*, *Myrtillus*, *uliginosum*, *Oxycoccus*; *Calluna vulgaris*; *Epilobium angustifolium*, *montanum*, *alpinum*, *palustre*; *Polygonum viviparum*, *aviculare*, *Convolvulus*; *Paris quadrifolia*; *Arbutus Uca ursi*, *alpina*; *Andromeda hypnoides*, *polifolia*; *Menziesia cærulea*; *Pyrola uniflora*, *secunda*, *minor*; *Scleranthus annuus*; *Saxifraga nivalis*, *stellaris*, *Cotyledon*, *aizoides*, *oppositifolia*; *Dianthus deltoides*; *Silene inflata*, *rupestris*, *acaulis*; *Arenaria serpyllifolia*; *Stellaria nemorum*, *media*, *uliginosa*, *alpestris*, *Friesiana*, *graminea*; *Lychnis silvestris*, *pratensis*, *viscaria*; *Cerastium alpinum*, *trigynum*, *vulgatum*; *Spergula arvensis*, *Sagina*; *Sedum Telephium*, *acre*, *annuum*; *Euphorbia Helioscopia*; *Prunus Padus*; *Cotoneaster vulgaris*; *Sorbus Aucuparia*; *Spiræa Ulmaria*; *Rosa canina*, *tomentosa*, *cinnamomea*; *Rubus Chamæmorus*, *saxatilis*, *cæsius*, *Idæus*; *Fragaria vesca*; *Potentilla norvegica*, *argentea*, *alpestris*, *Tormentilla*; *Comarum palustre*; *Geum urbanum*, *rivale*; *Actæa spicata*; *Tilia parvifolia*; *Aconitum septentrionale*; *Thalictrum alpinum*; *Ranunculus aconitifolius*, *acris*, *auricomus*, *repens*; *Caltha palustris*; *Mentha aquatica*; *Ajuga pyramidalis*; *Stachys palustris*; *Lamium purpureum*; *Galeopsis Tetrahit*; *Prunella vulgaris*; *Thymus Alcinus*; *Euphrasia officinalis*; *Bartsia alpina*; *Rhinanthus Crista galli*; *Melampyrum silvaticum*; *Pedicularis lapponica*, *palustris*; *Linnæa*; *Linaria vulgaris*; *Capsella Bursa pastoris*; *Thlaspi arvense*; *Barbarea parviflora*; *Turritis glabra*; *Cardamine bellidifolia*, *hirsuta*, *amara*, *pratensis*; *Brassica campestris*; *Erodium cicutarium*; *Geranium silvaticum*; *Oxalis acetosella*; *Fumaria officinalis*; *Polygala vulgaris*; *Astragalus alpinus*; *Vicia sepium*, *Cracca*; *Trifolium repens*, *pratense*; *Lotus corniculatus*; *Hypericum quadrangulum*; *Hypochæris maculata*; *Apargia autumnalis*; *Leontodon Taraxacum*; *Sonchus alpinus*; *Hierac. alpinum*, *pilosella*, *auricula*, *cymosum?*, *paludosum*, *murorum*, *vulgatum*, *umbellatum*; *Crepis tectorum*; *Serratula alpina*; *Cirsium palustre*, *arvense*, *heterophyllum*; *Centaurea jacea*; *Artemisia vulgaris*; *Gnaphalium norvegicum*, *supinum*, *dioicum*; *Tussilago Farfara*; *Erigeron acre*; *Solidago virgaurea*; *Achillea Millefolium*; *Anthemis arvensis*; *Chrysanth. Leucanth.*; *Orchis maculata*; *Herminium Monorchis* (i Öst-

bygden liksom följande tre), *Habenaria viridis*, *albida*, *Corallophiza innata*; *Listera cordata*; *Carex dioica*, *leucoglichin*, *stellulata*, *canescens* et β . *alpicola*, *alpina*, *cæspitosa*, *rigida*, *pulla*, *flava*, *panicæa*, *curvirostra*, *limosa*, *capillaris*, *palescens*, *pilulifera*, *digitata*, *ornithopoda*; *Urtica dioica*; *Alnus incana*; *Betula alba*, *glutinosa*, *humilis*, *nana*, *Corylus Avellana*; *Pinus silvestris*, *Abies*; *Salix fragilis*, *phylicifolia*, *glauca*, *lanata*, *capræa*, *lapponum*, *myrsinites*, *herbacea*; *Empetrum nigrum*; *Humulus Lupulus* (förvildad); *Populus tremula*; *Rhodiola rosea*; *Juniperus communis*; *Polypodium vulgare*, *Phegopteris*, *Dryopteris*; *Aspidium Lonchitis*, *Filix mas*, *spinulosum*, *Filix femina*, *fragile*; *Woodsia ilvensis*; *Pteris aquilina*; *Botrychium Lunaria*; *Lycopodium Selago*, *selaginoides*, *annotinum*, *clavatum*, *alpinum*; *Equisetum arvense*, *palustre*, *silvaticum*, *hiemale* (enligt berättelse).

Dessa äro de fullkomligare vexter jag här anmärkte; men ingalunda är denna lista på något sätt fullständig; ty dels var vegetationen ännu allt för litet framskriden, dels var jag ej i tillfälle att med lika noggrannhet undersöka alla trakter; de flesta af de anförda fjällvexterna fann jag ofta djupt ned i dalarne, helst utmed bäckar, som kommo från fjället, och flera bland dem såg jag alldeles icke uti den egentliga fjällregionen. Ofta öfvergick granregionen så omedelbart till björkens, att någon särskild region för furen knapt kunde antagas; på ett eller två ställen kunde man dock temligen tydligt urskilja alla tre dessa regioner; så t. ex. i vestra Lindalen.

Ehuru intressant denna trakt än var, och ehuru mycket den syntes förtjent af att undersökas, så måste jag dock skynda åt andra trakter samt lemna den gästfria prestgården och dess vackra omgifning. (Fortsättes).

Literatur.

Epicrisis Systematis Mycologici, seu Synopsis Hymenomycetum. Scripsit Elias Fries, Professor Upsaliensis &c. Ups. 1836—1838. — Redemptor Gleerup Lundæ divendit. — 610 pag. — 8:o, häft.

Svamparne, som inom vextverlden utgöra liksom en egen hel continent för sig, hafva genom sin oändliga mångfald af

skräckt de flesta från ett närmare studium, ehuru de just genom sin formrikedom, sin alldeles egna vegetation och stora vigt för allmänna lifvet höra till de intressentaste vextfamiljer. Och huru skulle mången våga fördjupa sig i denna oändliga mångfald, så länge man saknade en någorlunda fullständig och pålitlig vägledning. Få ega det verkliga mod, den ihärdighet, som fordras för att beträda ett så okänt fält och derigenom bana en säker väg. — Det är Författaren af närvarande arbete, som äran tillkommer att hafva utredt och ordnat de mångfaldiga hithörande vexterna, åt hvilkas studium han egnat en betydlig del af sitt lif och sin verksamhet. — Hans *Systema Mycologicum* i 3 volumer (Lund och Greifswald 1820—1832), samt dertill hörande *Elenchus Fungorum* i 2 band (Greifswald 1828), komma att i alla tider utgöra hufvudverken för kännedomen af denna vextordning. Men han har ock sedermera oafbrutit fortsatt sitt studium af svamparna, samt dervid på ett kritiskt sätt begagnat och jemfört alla de viktigaste arbeten, som under de sednare åren utkommit öfver denna familj. De anmärkningar, tillägg och nya åsikter han derunder vunnit rörande de i 1:sta, 1819 utarbetade, delen af *Systema Mycologicum* afhandlade Hymenomyceterna, har han nedlagt i det arbete vi nu anmäla; men hvilket derjemte innehåller allt med Författarens nuvarande åsikter öfverensstämmande, som i *Syst. Myc. Vol. I.* finnes upptaget. — Detta arbete innefattar, med få ord, en fullständig framställning af Hymenomyceterna och deras systematiska anordning, sådana som vi i närvarande stund känna dem, samt baserad på ett trettioårigt studium af dem sjelfva och hela deras literatur.

Det kan icke vara vår afsigt att här lemna en recension af detta arbete, hvilket utan fråga är det viktigaste, som inom botaniska literaturen under de sednare åren i Sverige utkommit; dertill bekänna vi öppet vår oförmåga; det är icke en gång vår mening, att meddela en någorlunda fullständig framställning af dess innehåll; vi vilja allenast göra Skandinavians botaniska allmänhet uppmärksamma på tillvaron af detta arbete, som endast i *Stockholm*, *Upsala* och *Lund* i Bokhandel är att tillgå, och den möjlighet, som derigenom blifvit Botanikens idkare beredd att

förskaffa sig en närmare kannedom och bekantskap med de vextalster, som tillhöra den viktigaste afdelningen af den vidsträktaste vextklass.

Såsom varande en blott Synopsis och författadt med den af Tyskarne Författaren tillagda "Worthargheit," som är motsatt deras maner, innehåller detta arbete allenast korta men bestämda diagnoser öfver ordningar och släkten, samt till större delen helt och hållet omarbetade diagnoser på alla arter, med några få synonymier och hänvisning till någon figur. — Diagnoserna så väl på afdelningar, (med undantag må hända af af släktet *Cortinarius*) som arterna, äro likväl så klart och skarpt affattade, och det för hvarje mest characteriserande, i likhet med *Kochs Synopsis*, utmärkt med cursiv stil, att artbestämning afven på egen hand icke synes böra möta stora svårigheter, och blott erfordrar biträde af vanlig loup. För att bespara rummet, äro icke några beskrifningar lemnade öfver de här uppställda nya arterna, utan lofvar Författaren att annorstädes meddela dessa, afvensom en historia öfver och populär inledning till Mykologiens studium; — i sanning, ett arbete, som är af tiden påfordradt.

Liksom i *Flora Scanica* antager Förf. afven här 6 familjer bland svamparne, neml. *Hymenomyces*, *Discomyces*, *Pyrenomycetes*, *Gasteromyces*, *Hyphomyces*, *Coniomycetes*. Grunden för Förf:s System är helt och hållet *Morphologisk*, grundad på deras utveckling, hvarigenom otaliga släkten med talrika arter, som af andra blifvit upptagna i andra afdelningar, af Förf. visats endast vara *Hymenomyceternas* vegetativa System. Dess närmaste föregångare *Persoon*, indelte Svamparna endast efter det yttre utseendet. Denne Förf:s sednaste utkast till deras System blott efter *microscopisk* undersökning af *Sporidierna*, synes vara lika *micrologisk*, som rent artificiell. Ehuru Förf. från *Agaricus*, sådant detta släkte i *Syst. Myc.* är framställt, afsöndrat en mängd (deribland *Coprinus* med 50, *Cortinarius* 216, *Hygrophorus* 50, *Lactarius* 64, *Russula* 42 arter m. fl. mindre artrika släkten), så kvarstå dock ännu 980 arter, hvilka alla här äro så diagnosticerade att afven för läsaren skilnaderna faller i ögonen, utan att f. ex. hattens färg, storlek eller dylika föränderliga characterer begagnas. Hvilken förvånande mångfald i bildning måste icke dessa vexter ega! Men också har detta släkte under de år som förlutit efter utgifvandet af *Syst. Mycol.* erhållit den proportionsvis största tillökningen; så väl genom *Lasch*, *Weinman*, *Kromholz*, *Vittadini*, hvilka lemnat Förf. sina original-exemplar, som ock förnämligast genom den nya vegetation af detta släkte, Förf. funnit i *Upsala*-trakten.

Hyad det typographiska angår, är så väl tryck, som papper, utmärkt vackert, och snart sagdt, det vackraste man fått se från *Upsala*-pressen. — Mätte detta arbete egga andra att med allvar och kärlek egna sig åt detta studium, der ännu en rik esterskörd troligen är att göra, synnerligen för bestämmandet af arternas utbredning, för att derigenom uppmåna Förf. att afven på samma sätt bearbeta de öfriga delarne; ty om samtiden icke deltagit uti Förf. studier i denna väg, undra vi icke om han tröttnar att derföre göra vidare uppoffringar.

Akademisk Notis.

Utaf H. K. H. Kronprinsen, Akademiens Kansler, är under d. 1 Julii *Filosofiae* Magistern John Erh. Areschoug utnämnd och förordnad till *Docens* i *Botaniken* vid *Carolinska* Universitetet.